

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet Förstärkt försäkringstagar- skydd (SOU 2012:64)

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten delar i huvudsak utredningens bedömning att det utifrån konsumenten finns ett behov av ett förstärkt försäkringstagar skydd. När det gäller förslagen om överskottshantering och hybridbolag delar Pensionsmyndigheten i huvudsak utredningens förslag. Beträffande flytträtt är Pensionsmyndigheten i allt väsentligt positiv till förslaget och ser fördelar för konsumenten men endast under förutsättning av ett starkt konsumentskyddande regelverk.

Överskottshantering

Pensionsmyndigheten delar i huvudsak utredningens bedömningar och förslag när det gäller hanteringen av överskott. Detta gäller särskilt beaktandet av försäkringstagarnas dubbla roller som kunder respektive finansärer samt i vilken utsträckning överskott fortsatt kan hanteras diskretionärt av livförsäkringsföretagen. Vi välkomnar förslagen att överskottsreglerna ska främja en tydlig uppdelning av rätt till återbäring respektive anspråk på överskott samt att tillåta olika återbäringsmetoder.

Hybridbolag

Pensionsmyndigheten delar i huvudsak utredningens förslag när det gäller hybridbolag i ömsesidigt verkande livförsäkringsföretag.

Flytträtt

Då frågan är mycket komplex finns det en svårighet att idag bedöma alla tänkbara konsekvenser av utredningens förslag. Sett utifrån den enskilde konsumenten är Pensionsmyndigheten i allt väsentligt positiv till utredningens bedömningar och förslag kring flytträtt men endast under förutsättning av ett starkt konsumentskyddande regelverk.

Myndigheten är i allt väsentligt positiv till utredningens bedömning att förmånsbestämda pensioner inte bör omfattas av flytträtt. Vi anser att behovet att flytta för indi-

www.pensionsmyndigheten.se

viden kan ses som litet då tjänstepensionsavtalet medför att den anställde är garanterad en viss andel av lönen som pension och där arbetsgivaren är den som står för risken.

Pensionsmyndigheten är i allt väsentligt positiv till utredningens förslag om flytträtt när det gäller premiebestämd individuell privat försäkring. Myndigheten ser fördelar för konsumenten med harmoniseringen med flytträtten i individuellt pensionssparande IPS men även ett antal risker. De finns nedan beskrivna under rubriken risker.

När det gäller aktiva försäkringar inom premiebestämd kollektivavtalad tjänstepension är Pensionsmyndigheten i allt väsentligt positiv till utredningens förslag om flytträtt. Vi ser fördelar med att kollektivavtalsparterna har möjlighet att genom semidispositiva regler avtala bort flytträtten för aktiva försäkringar. Bakomliggande orsaker är bland annat möjligheten att kollektivavtalsparterna kan utifrån volymfördelar minska kostnaderna för individerna i kollektivavtalsområdena.

Även när det gäller aktiva försäkringar inom premiebestämd icke kollektivavtalad tjänstepension är Pensionsmyndigheten i allt väsentligt positiv till utredningens förslag om flytträtt. Vi ser fördelar med att försäkringstagaren har flytträtt på försäkringar där premiebetalningen pågår. Bakomliggande orsaker är bland annat möjligheten att företaget kan, beroende på företagets storlek, utifrån volymfördelar minska kostnaderna för individerna.

Pensionsmyndigheten är, sett ur ett konsumentperspektiv, i allt väsentligt positiv till utredningens förslag om flytträtt för fribrev där anställningen upphört. Det finns flera aspekter som talar för flytträtten sett utifrån den försäkrade, bland annat en bättre översikt och minskade administrativa kostnader vid sammanslagning av flera försäkringar. Fördelen med flytträtt för fribrev kan ses utifrån att många individer arbetar inom olika avtalsområden under sitt yrkesliv. Det innebär att oavsett om det finns intern flytträtt inom avtalsområdet finns det generellt sett inte möjlighet att samla flera fribrev från olika avtalsområden till en enda ny försäkring. Trots att myndigheten i allt väsentligt är positiv till utredningens förslag om flytträtt ser vi även att det finns ett antal risker, som nedan finns beskrivna.

Risker

Det är troligt att det finns individer som kan gynnas av möjligheten att kunna flytta exempelvis ett fribrev, likväl som att det finns individer som inte gynnas av att flytta ett fribrev. De flesta individer har dock relativt låg kunskap och intresse för pensionsfrågor till dess att de står inför beslutet att gå i pension.

Enligt Pensionsmyndigheten finns det därför ett antal risker i att en obligatorisk flytträtt införs för individuell privat försäkring och i synnerhet för fribrev där anställningen upphört. En av riskerna är bland annat marknadens drivkrafter i form av möjligheten att ännu en gång få provision på kunden och dennes kapital.

Det finns även en risk för att krav kan komma att ställas på flytt av tjänstepension för att konsumenten ska kunna erbjudas lån eller att få lägre ränta på lånet. Konsumenten har troligen svårt att jämföra ett erbjudande om lägre ränta på lånet, med motkravet att flytta fribrev till lånegivaren, mot en eventuell ökad kostnad och andra avtalsvillkor för pensionsförsäkringen och därmed kanske en lägre pension.

Vi ser även en stor risk i att flertalet av de aktörer som kommer att bearbeta marknaden mest aggressivt endast kommer att erbjuda fondförsäkring. Risker ligger i att

2013-02-25

Er ref. Fi2012/3967
Dnr/Ref. VER 2012-312

konsumenten inte förstår skillnaden mellan olika förvaltningsformer, dess risker och möjligheter, och därmed inte fullt ut kan ta ställning till ett erbjudande om flytt. Här finns även risken att konsumenten har ett äldre försäkringsavtal med traditionell förvaltning med höga garantinivåer och flyttar sitt kapital utan att förstå att motsvarande avtal inte finns i dag.

Förutsättningen är ett starkt konsumentskyddande regelverk

Baserat på Pensionsmyndighetens erfarenheter från Premiepensionen med förvaltningsbolagen/förvaltningstjänsterna kommer det troligen i första hand att bli en säljdriven marknad där konsumenten har ett informationsunderläge mot säljaren.

Vi anser därför att det behövs stränga krav på den inflyttande aktören att upplysa och beskriva skillnaderna mellan det nya och gamla avtalet i form av bland annat risk och kostnader. Avseende kostnader kan det vara önskvärt att de kan beskrivas på liknande sätt som det så kallade Normanbeloppet.

En lösning med någon form av tidsbegränsad ångerrätt eller tidsbegränsade avkastningsgarantier kan även minska risken för oseriösa aktörer på marknaden.

Enligt Pensionsmyndigheten behövs det i första hand regelverk och inte branschstandarder för att uppnå detta. Det avser inte bara information om risk och kostnader utan även marknadens struktur för tak för flyttkostnader, gemensamma blanketter och gränser för flyttider. Vidare finns även behov av lösningar för moturvalsrisiker och hantering av icke garanterat kapital i traditionell försäkring.

Pensionsmyndigheten hade även sett stora fördelar med en samordning avseende frågan kring provision för att minska risken för oseriösa aktörer på marknaden och därmed ett ökat konsumentskydd. Där kan exempelvis inrymmas ett nytt regelverk för provisioner för flytt av kapital, skapat på ett sätt som inte förfördelar bankernas verksamhet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm efter föredragning av produktägare Lars Pettersson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Ole Settergren deltagit.

Katrin Westling Palm

Lars Pettersson